

Analiza & Komento

Shkrimet
nuk duhet të
jenë më të
gjata se
800 fjalë

Përdorimi i alfabetit cirilik në Kosovë: A ka përdorimi i alfabetit cirilik konotacion politik?

Igor Zlatojev

Përdorimi i gjuhës serbe në Kosovë është i garantuar jo vetëm me legjislacion, por edhe me kushtetutë si akti më i lartë

Karakteri shumetnik i Kosovës nuk garantonet vetëm me kornizën ligjore dhe atë kushtetuese, por edhe nga realiteti i përditshëm: historia, kultura dhe gjuhët në masë të madhe janë të gërshtuara dhe mund të thuhet se historia e vështirë e kohëve të fundit ka rrjedhur si rezultat i mungesës së mirëkuptimit mes këtyre kulturave që kanë jetuar me njëra-tjetërën ose afér njëra-tjetrës në këtë rajon me shekuj. Kjo nuk vlen vetëm për Kosovën; në të vërtetë, kjo vlen për tërë Ballkanin, por në Kosovë, mbasë për shkak të mirëkuptimit të ndërsjellë - kjo ka rëndësi të veçantë. Gjenerata të tëra rriten të bindura vetëm në opinionet e komunitetit të tyre vetanak, duke refuzuar ta shikojnë situatën dhe rrethanat në tërësinë e tyre. Fakt është se Kushtetuta garanton karakterin dygjuhësor të përdorimit të gjuhës shqipe dhe gjuhës serbe. Megjithatë, kjo zgjidhje kushtetuese zbehet në rrugët e Kosovës. Mbishkrimet e fshira ose të cilave u është rënë vijë (në gjuhën serbe në Prishtinë dhe në gjuhën shqipe në Graçanicë), krahas kapaciteteve të dobëta të të dyja komunave për t'u marrë me përdori

Sellonet e se Martën
iardhë mësimë lavore
e Institutit Demokraci
per Zhvillim (D4D)

Sellonë ka formuar
gjysmeformal siten
regules "Chatham
House" që pa pran
te mëdha. Diskutimet
mbidhi rëshqitjet
ësperie e analize,
politikore e publicitë
ve te reflektuar dhe
tekuar i konsensus
mbiental i përzgjid
janë. Faqja e hapjes
poshtëtë me www.
vothabecontaser/
Faqja, Salen, Seali
Selon përciljet me rre
zgjedhje publikohet
ne gazeten Zeri te
matemat e parashikim

për pozitën specifike të serbëve në Kosovë, gjatë diskutimit u vu në pah se për disa alfabeti cirilik është emocionalist gati më i afërt dhe se për ta/to ky alfabet është shkrimi i vetëm original i gjuhës serbe, por që në të njëjtën kohë nuk do të kuptohej asnjë lloj mlifi i palës shqiptare, nëse ka të tillë, përderisa serbët e përdorin atë, sepse gjuha ose edhe shkrimi nuk duhet të shihen si asgjë më shumë se pasqyrim i identitetit kombëtar dhe mjet komunikimi. Komunikimi i kryer në alfabetin cirilik me institucionet qendrore në Prishtinë në vetvete nuk është dhe nuk mund të perceptohet si provokim. Shkrimi cirilik mungon aq shumë në Kosovë, saqë as nuk mund të themi me siguri se ai është i rrezikuar si shkrim (ose më i rrezikuar se shkrimi latin). Njëri nga hulumtimet flet për shembuj të vetëcensurës tek serbët kur komunikojnë me institucionet në alfabetin cirilik, gjë që do ta "bënte punën më të vështirë".

U fol për të drejtat gjuhësore, si instrumenti më i mirë i integrimit. Ndjenja se të drejtat e dikujt janë përbushur, se dikush komunikon me administratën në gjuhën e vet - kjo i ien ndieniën e pranueshmërisë shoqërore. Cështia e

i lartë juridik; kjo po ashtu shpie në diskutime të ashpra dhe emocione të forta në të dyja anët. A e përkrah dikush personalisht dyguhësinë ose jo në Kosovë, përdorimin e barabartë të gjuhës shqipe dhe të gjuhës serbe (me të dyja alfabetet) është çështje e sundimit të ligjit.

Ligi për Përdorimin e Gjuhëve në Kosovë është një nga ligjet më të avancuara të këtij lloji në Evropë. Për fat të keq, zgjidhjet e avancuara ligjore janë një gjë, ndërsa (sipas të gjitha raporteve) gjendja e dobët e të drejtave gjuhësore në Kosovë është një gjë krejtësisht tjetër. Për ta avancuar këtë situatë ka nevojë të punohet në rritjen e kapaciteteve në njëren anë dhe në fuqizimin e ndjeshmërisë për problemet në lidhje me të drejtat gjuhësore në anën tjetër. Megjithatë, kapacitetet institucionale në procesin e zbatimit të këtyre ligjeve, thënë, më së paku janë të diskutueshme dhe ato siç u vu në pah gjatë Sallonit, varen kryesisht nga zgjidhjet që lidhen me resurset personale dhe humane brenda vetë institucioneve. Duhet ta kemi parasysh se çështja e mbrojtjes së përdorimit të barabartë të gjuhëve nuk është çështje vetëm e mbrojtjes së gjuhës serbe, por edhe çështje e mbrojtjes së të drejtës së përdorimit të gjuhës edhe nga shqiptarët, pör të komunikuar në gjuhën shqipe me institucionet në Graçanicë ose në Zveçan, që serbët të mund të komunikojnë në gjuhën serbe në Ferizaj ose në Pejë, ose që turqit të mund të komunikojnë në gjuhën turke në Prizren.

Gjatë diskutimit u mundua të hulumtonim se a ka vërtet armiqësi në Kosovë kundrejt përdorimit të alfabetit cirilik si të tillë, a bart alfabeti cirilik në vete një dozë të caktuar të trashëgimisë së rëndë historike dhe në fund sa e rendësishme është kjo gjë pér komunitetin serb si tërësi. U vu në dukje se serbët vërtet e kanë të drejtën e përdorimit të ciliddo shkrim që ata e parapëlqejnë, ndonëse po ashtu u vu në pah se populli serb, me të gjitha institucionet e veta të elitës kulturore, të vendosë nëse shkrimi cirilik është vërtet shkrimi i vetëm original i tij apo e sheh edhe shkrimin latin si thesar të veten të barabartë.

Indhes me tëren - Kë mesazh pyetur që përdorim e cili është?

<http://www.zeri.info>
/opinion

 like >
facebook.com/gazetazeri

 follow >
twitter.com/gazeta_zeri

e shohin veten si mbrojtës të alfabetit cirilik, gjë që me gjasë më shumë çmohet dhe ruhet në Graçanicë sesa në Beograd ose në cilindo qytet tjetër në Serbi. Megjithëse kjo është një e drejtë e garantuar e secilit qytetar, është me rëndësi që ne për këtë të flasim me fqinjët tanë shqiptarë. Është me rëndësi që ata t'i dinë dhe t'i kuptojnë qëndrimet tona (serbe) ndaj gjuhës dhe shkrimit cirilik. Praktika ka treguar se shkrimi latin është më praktik, ndërsa shkrimi cirilik serb është më afër etnosit serb. Liria e përdorimit të të dyja alfabeteve në të shkruar, aftësia e administratës që të komunikojë me qytetarët në të dyja alfabetet është, sipas tij, parakusht që paragjykimi dhe keqpërdorimet e mundshme të hiqen dhe se larmia e tillë vetëm se mund ta pasurojë mjedisin tonë.

Përfaqësuesit e shoqërisë civile, të trupit diplomatik, të partive politike, Zyra e Komisionarit për Gjuhët, mediet dhe qytetarët patën mundësinë të shtrojnë pyetje dhe të jasin opinionet e tyre kur bie fjala te përdorimi i shkrimit cirilik. Ekziston konsensusi i përgjithshëm se përdorimi më i gjerë i shkrimit cirilik si shkrim primar i gjuhës serbe në vetvete nuk do të sillte kundërshtime më të mëdha nga komuniteti shumicë për shkak se pjesa më e madhe e të rinjve tashmë nuk e dinë gjuhën serbe dhe si rrjedhojë kjo gjuhë është një gjuhë e huaj për ta. Në fund, tejkalimi i çfarëdolloj armiqësie dhe fanatizmi të mundshëm do të duhej të fillonte me të mësuarit e gjuhës së palës tjetër, por pa asnjë lloj relativizimi sa i përket asaj se kush do ta bëjë lëvizjen e parë. Kjo duhet të bëhet njëkohësisht.

Andaj, çdo komunitet ka mbrojtje të barabartë sipas ligjit dhe çështja e kapaciteteve joadekuante nuk mund të jetë pengesë në aspektin e zbatimit të ligjit dhe të Kushtetutës.

Igor Zlatojev është përkthyes dhe ka kryer studimet universitare në Shkenca Politike me degë të dytë Historinë nga Universiteti Mississippit. Për komente, ai mund të kontaktohet në igor.zlatojev@gmail.com